

по своето произхождение, както и по предметта си, живописното е било у отци народа свещена наука", — казва Емерик Давид в своя прѣкрасенъ мемоаръ за единство на рисувателните искусства върху богатствата на народното.

„Живописното, говори той, украсява както поезиѣта, както музиката, живота на мѣдреца. То носи и на слѣдующитъ поколения образа на бащата, на благодетеля, на героя. То прѣдставлява говѣка надаренъ съ folkova прѣлѣсти, съ такова величество, щото ни кара да се питаме, да ли действително съществуватъ модели толкова красиви, колкото аз чловѣкъ произвѣденъ. То го прѣдставлява ту въ нещастие, мѣки и неволи, ту въ радостъ и слава, вѣкога великъ по възвишенността на душата си, както и по непоколебимата хубостъ на тѣлото си. Най-сѣмъ, прѣзъ избора на благородниѣтъ сюжети, които третира, както и съ усъвършенствуванието на картиниѣтъ си то използва цѣлиятъ народъ съ възхищение и любовъ за великиѣтъ мѣже, за законитъ, за правдата, за храбростта, за добродѣтелта, за отечеството". —

Но освѣнъ това, паметниците на издигнатите искусства, тѣхнитъ безпиртни творения, божественни или чужди, най-моществено сирѣщъ за съхраняване и защита на индивидуалността и живота на народа, на каквито и нещастни случки и прѣисѣди да бѣде изложена тѣхната съдба. Джото, М. Анджели, Рафаелъ, Да Винчи, Микеланжело и всѣката Лаветина преада на италиански художници съ направиха съ произвѣдениѣта за съществуването на Италия много повече, отъкокоже безчисленитъ военни поглѣща и знаменити военачалници. И въ щастие, и въ нещастие тѣзи гении на народното искусство, прѣзъ своитъ творения съ сили като мощни сѣнка надъ отечествената земя и не съдали да угасне ози народъ въ толпѣнитъ на неживотността подъ краката на варваритъ. Побѣденъ съ сили и оръжия, той е побѣдванъ съ мощиѣтъ духа на искусството си, съ безмернитъ творения на своитъ велики сѣнове, прѣзъ които побѣдителитъ съ падани на копитъ: гордитъ куполи на Св. Петра, на Санта Мариа делъ Флоре, на Миланскитъ, на Венецианскитъ, на Сиенскитъ събори; массивнитъ, монументални камени дворци и постройки; афрескитъ на Ватикана, трагическитъ мрамори